

Kúria

végzése

Az ügy száma: Bfv.III.1.142/2022/6.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Molnár Ferencné dr., a tanács elnöke

Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla, előadó bíró

Dr. Bartkó Levente, bíró

Dr. Varga Eszter, bíró

Dr. Hornyák Szabolcs János, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2023. május 23.

Az ügy tárgya: csalás büntette és más bűncselekmények

Terhelt(ek): I. rendű

Első fok: Budai Központi Kerületi Bíróság, 5.B.856/2017/180., ítélet,
tárgyalás, 2021. június 3.

Másodfok: Fővárosi Törvényszék, 29.Bf.10.262/2021/16., ítélet,

nyilvános ülés, 2022. január 12.

Az indítvány előterjesztője: az I. rendű terhelt

Az indítvány iránya: az I. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a csalás büntette és más bűncselekmények miatt az I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Budai Központi Kerületi Bíróság 5.B.856/2017/180. számú és a Fővárosi Törvényszék 29.Bf.10.262/2021/16. számú ítéletét az I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Budai Központi Kerületi Bíróság a 2021. június 3. napján meghozott 5.B.856/2017/180. számú ítéletével az I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként, folytatólagosan elkövetett csalás büntetében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont, bc) alpont, (6) bekezdés b) pont], társtettesként, folytatólagosan elkövetett zsarolás büntetében [Btk. 367. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont], 2 rendbeli folytatólagosan elkövetett csalás büntetékének kísérletében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (5) bekezdés b) pont] egy esetben mint társtettet. Ezért őt halmazati büntetésül 6 év 6 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre és 6 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy legkorábban a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett az I. rendű terhelt által előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, a bűnjelekről, a polgári jogi igényről, továbbá a bűnügyi költségről.

[2] Kétirányú fellebbezések alapján eljárva a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2022. január 12. napján meghozott 29.Bf.10.262/2021/16. számú ítéletével az

elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, az I. rendű terhelt vagyoni elleni bűncselekményei vonatkozásában mellőzte a (2) bekezdés b) pontjára történő utalást; a társtettesként folytatólagosan elkövetett zsarolás büntetnének [Btk. 367. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont] értékelt cselekményét a Btk. 195. § szerinti folytatólagosan elkövetett kényszerítés büntetnének minősítette; az I. rendű terhelt szabadságvesztés büntetését 5 évre enyhítette. Pontosította az előzetes fogvatartásban töltött idő tartamára, annak beszámítására, egyes bűnjelekre és a polgári jogi igényre vonatkozó rendelkezéseket azzal, hogy utóbbi esetében részben mellőzte, részben egyéb törvényes útra utasította azok érvényesítését. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét az I. rendű terhelt vonatkozásában helybenhagyta.

[3] A felülvizsgálati indítvánnyal érintett, az I. rendű terheltre vonatkozó, az általa támadott I. tényállási pont lényege a következő.

– 2012. január 10. és 2013. március 29. napja közötti időben az anyagi gondokkal küszködő I. rendű terhelt – külföldi cége útján vállalt kötelezettségei teljesítésének valótlan indokával – a sértettől több részletben, összesen 63.000.000 forintot kért és kapott kölcsön.

– Annak érdekében, hogy a sértettet további pénzüsszegek átadására rábírja, az ügy II. rendű terheltje öt több alkalommal megfenyegette, hogy ha nem ad több pénzt, agyonüti. A sértett ennek hatására a II. rendű terheltnek további 1.700.000 forintot adott át, aki ezt az összeget az I. rendű terheltnek adta tovább.

– A pénzüsszegeket az I. rendű terhelt valójában nem az anyagi gondokkal küzdő cége ügyeinek rendezése érdekében kérte kölcsön a sértettől.

– Az I. rendű terhelt a fenti összegen felül további 997.817 forint kárt okozott a sértettnek, valamint 12.150.000 forint átadására kísérelte meg eredménytelenül rábírni.

– Az I. rendű terhelt a kölcsönkért összegeket a sértettnek nem fizette vissza, az nem is állt szándékában, mert arra – vagyoni viszonyai folytán – lehetősége sem volt.

– Az I. rendű terhelt a 2012-2013. évi csalási cselekmények befejezését követően több – pontosan meg nem határozható – alkalommal, azonban rövid időn belül, annak érdekében, hogy a kölcsön törlesztése okán a sértett konkrét lépéseket ne tegyen, öt alkalmanként más-más indokkal – így azzal, hogy „felgyújtja az éttermét”, „megvereti a cigányokkal”, „összetöri az autóját”, „tudja, melyik óvodába jár az unokája”, „tudja, hogy a felesége autóval jár, amivel könnyen balesetet lehet szenvedni” – megfenyegette.

II.

[4] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen az I. rendű terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt – a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára

alapítottn – elsődlegesen a másodfokú határozat hatályon kívül helyezése, és a bíróság új eljárásra utasítása, másodlagosan a megtámadott határozatok megváltoztatása érdekében.

[5] Indokai szerint tévedett az eljáró bíróság, amikor a kényszerítés büntetvényében is megállapította a büntetőjogi felelősségét. Kifejtette, hogy a sértettől több esetben különböző pénzüsszegeket kért és kapott kölcsön, melyeket szerencsejátékokra fordított, azonban a sértettet soha nem fenyegette meg, vele jó kapcsolatot ápolott, sőt a sértett több alkalommal az ingatlanában is járt. Előadta, hogy a nyomozó hatóság őt 2016. május 24. napján vette őrizetbe, míg a sértett a feljelentését 2016. május 25. napján tette meg. Vitatta, hogy a II. rendű terhelt fenyegette vagy megfélemlítette volna a sértettet.

[6] A sértett szavahihetőségének vizsgálata érdekében a 2015. és 2016. évekre vonatkozó híváslisták beszerzését indítványozta. Kifogásolta, hogy a sértett – aki a járművében is utazott – a feljelentését a 2012-2013-as kölcsönök miatt 3-4 év elteltével tette meg, és nem az igazat mondta el a hatóságoknak. Utalt arra, hogy a sértett az eljárás során hamisan vallott, több esetben hazudott, és félrevezette a hatóságot. Álláspontja szerint kizárólag csalást követett el, kényszerítést nem, illetve újfent szorgalmazta a sértettel folytatott telefonbeszélgetései híváslistáinak beszerzését, amelyek alátámasztják a fenyegetés hiányát. Indítványozta továbbá a sértett poligráfós vizsgálatának elvégzését.

[7] Hivatkozott továbbá megromlott egészségi állapotára, három szívinfarktusára és szívműtétjére. Kifejtette, hogy a törvényszék eljárási hibát követett el, amikor kényszerítés büntetvénye miatt is elítélte, ezért az ítélet hatályon kívül helyezését, és új elsőfokú eljárás lefolytatását indítványozta, melyben a bűnösségét csak a csalás büntetvényében állapítsák meg.

[8] A Legfőbb Ügyészség BF.1278/2022/2. számú nyilatkozatában az I. rendű terhelt felülvizsgálati indítványát nem tartotta alaposnak.

[9] Indokai szerint az I. rendű terhelt a sértettől kapott kölcsön törlesztése érdekében történő konkrét lépések megtételének megakadályozása végett fenyegette meg a sértettet különböző módokon. A fenyegetések alkalmasak voltak arra, hogy a sértett félelmében a különösen nagy összegű követelésének ne próbáljon érvényt szerezni, ez a követelés összezszerűségére is figyelemmel jelentős érdeksérelmet okozott számára. A kényszerítés törvényi tényállásának minden eleme megállapítható, ezért az I. rendű terhelt kényszerítés hiányára történő hivatkozása alaptalan.

[10] Az I. rendű terhelt a sértett felé tett fenyegetésének hiányára és szavahihetőségének megkérdőjelezésére hivatkozó kifogásai a bíróság mérlegelő tevékenységét, a híváslisták beszerzésére és a sértett poligráfós vizsgálatának elvégzésére vonatkozó indítványai a megállapított tényállást támadják, amelyre a felülvizsgálati eljárás keretében nincs lehetőség.

[11] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatot íz I. rendű terhelt tekintetében hatályában tartsa fenn.

[12] Az I. rendű terhelt felülvizsgálati indítvány a nem alapos.

[13] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, ami a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szembeni jogi – nem ténybeli – kifogás lehetőségét biztosítja.

[14] A Be. 648. §-a valamennyi felülvizsgálati okra kiterjedően rögzíti, hogy felülvizsgálatnak csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen van helye, és a jogerős ügydöntő határozatban rögzített tényállás alapulvételével, kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[15] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a terhelt bűnösségét a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg.

[16] A Btk. 195. §-a szerint, aki mást erőszakkal vagy fenyegetéssel arra kényszerít, hogy valamit tegyen, ne tegyen vagy eltűnjön, és ezzel jelentős érdekséreelmet okoz, ha más bűncselekmény nem valósul meg, kényszerítést követ el.

[17] A bűncselekmény elkövetési magatartása a sértett cselekvési szabadságának korlátozása, valaminek a tevésére, nem tevésére vagy eltűrésére való kényszerítése.

[18] A cselekvési szabadság két alkotóelemből áll, egyrészt az akaratelhatározás, másrészt az akaratmegvalósítás szabadságából. Kényszerszertől mentes cselekvés esetén az egyén az akaratának megfelelő magatartást tanúsítja, míg a kényszerítés hatása alatt álló személy magatartása nem felel meg az akaratának. A tevésre, nem tevésre vagy tűrésre vonatkozó kényszerítés bűncselekményt abban az esetben valósít meg, ha arra törvényben meghatározott elkövetési módon, vagyis erőszakkal vagy fenyegetéssel kerül sor.

[19] A fenyegetés – eltérő rendelkezés hiányában – olyan súlyos hátrány kilátásba helyezése, amely alkalmas arra, hogy a megfenyegetettben komoly félelmet keltsen [Btk. 459. § (1) bekezdés 7. pont].

[20] A kényszerítés büntetvéhez szükséges fenyegetésnek olyannak kell lennie, amely alkalmas arra, hogy a sértettet szabad akaratával ellentétes cselekvésre készítse (BH 1981.219.).

[21] Jelen ügyben az irányadó tényállás egyértelműen rögzíti, hogy az I. rendű terhelt a sértettől kapott kölcsön törlesztése érdekében történő konkrét lépések megtételének megakadályozása végett a sértettet megfenyegette azzal, hogy

– felgyűjtja az éttermét,

- megvereti a cigányokkal,
- összetöri az autóját,
- tudja, hogy melyik óvodába jár az unokája,
- tudja, hogy a felesége autóval jár, amivel könnyen balesetet lehet szenvedni

{Budai Központi Kerületi Bíróság 5.B.856/2017/180. számú ítélet 9. oldal második bekezdés, Fővárosi Törvényszék 29.Bf.10.262/2021/16. számú ítélet [39] bekezdés}.

[22] Az I. rendű terhelt ezen fenyegetései külön-külön és összességükben is alkalmasak voltak arra, hogy a sértettet cselekvési szabadságában korlátozzák, azaz komoly összegű követelésének – valós akaratával szemben – ne próbáljon érvényt szerezni.

[23] Azt, hogy az érdeksérelem mikor tekinthető jelentősnek, a konkrét eset összes körülményére figyelemmel lehet megítélni. A jelentős érdeksérelem vagyoni hátrányként is jelentkezhet.

[24] A jelen ügyben a saját akaratával ellentétes magatartásának tanúsítása – a követelés összegére figyelemmel – a sértett számára kétségtelenül jelentős érdekséreelmet eredményezett.

[25] Mindezekre figyelemmel az I. rendű terhelt magatartása a kényszerítés vonatkozásában tényállásszerű, a bűnösségére vont következtetés okszerű.

[26] Nem sértett törvényt tehát az eljáró bíróság, amikor az I. rendű terhelt ezen cselekményét kényszerítés büntettségének (Btk. 195. §) minősítette, törvényes a kiszabott büntetés, és helyes az alkalmazandó törvény megválasztása is.

[27] A felülvizsgálati indítványban az I. rendű terhelt vitatta a sértett szavahihetőségét, az irányába tett fenyegetésének hiányát hangsúlyozva további bizonyítékok beszerzését és a sértett vonatkozásában műszeres vallomásellenőrzés elvégzését szorgalmazta.

[28] A Be. 659. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[29] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, és ezen keresztül a

bűnösség kérdésének, valamint a minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogszabály sérelme nélkül a kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

[30] Az indítvány a tényállás megalapozatlanságára utalva a sértetti vallomás elfogadását és – lényegében – a védekezése elvetését kifogásolta, a tényállás felderítetlenségét sérelmezve további bizonyítás felvételét szorgalmazta. Valójában az eljáró bíróság mérlegelési tevékenységén keresztül az irányadó tényállást támadta eltérő tényállás megállapítását célozva, amelyre azonban felülvizsgálati eljárásban nincs mód.

[31] Ekként a Kúria az I. rendű terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva – miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a megtámadott határozatot a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdése alapján az I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

IV.

[32] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[33] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2023. május 23.

Molnár Ferencné dr. s.k. a tanács elnöke, Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla s.k. előadó bíró, Dr. Bartkó Levente s.k. bíró, Dr. Varga Eszter s.k. bíró, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. bíró